

**ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ**

Факультет:	Дизайн
Кафедра:	Мультимедійний дизайн
Галузь знань:	02 Культура і мистецтво
Спеціальність:	022 Дизайн
Рівень вищої освіти:	перший
Рік навчання:	1
Семестри:	1–2
Вид дисципліни:	з циклу професійної практичної підготовки

ОСНОВИ ФОРМОУТВОРЕННЯ

Семестр 1 (1 вересня 2023 – 7 грудня 2023)

Семестр 2 (29 січня – 11 травня 2024)

Викладачі	ПЕДАН Інна Вікторівна, старший викладач
E-mail	multimedia@ksada.org
Заняття	за розкладом
Адреса	ауд. 102, поверх 1, корпус 3, вул. Мистецтв 11
Телефон	+38 (057) 706–15–64, кафедра «Мультимедійний дизайн» ХДАДМ

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг знань з дисциплін «Основи композиції і проектної графіки».

МЕТА І ЗАДАЧІ КУРСУ

Метою дисципліни «Основи формоутворення» є набуття знань, умінь та навичок із предметно-пластичної морфології, формально-композиційної художньої «мови» об'єктів дизайну. Основна спрямованість курсу визначається, візуальними особливостями сприйняття тривимірної форми, одержанням початкових засобів і навичок роботи із формою, оволодінням естетичними засобами композиційної організації формально-логічних об'єктів та засобів художньої виразності об'ємно-просторових структур.

Завдання дисципліни спрямовані на розвиток об'ємно-просторового мислення, формування початкових навичок сприйняття та аналізу об'ємної форми, різноманітних прийомів формоутворення об'ємно-просторових структур. Важливою частиною завдання курсу є набуття проектно-технічних знань для творчого оперування із формою, рельєфом, площиною, простором тощо.

ОПИС І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна вивчається протягом двох семестрів на 1–му курсі МД (8 кредитів ECTS, 240 навчальних годин, з них: практичні заняття (120 годин), самостійна робота (120 години). Структура дисципліни складається з 4–х модулів.

1 СЕМЕСТР

Виконання макетів з різних матеріалів; створення концептуальної основи проекту; розробка та проектно-художнє осмислення принципів формоутворення та засобів роботи із формою. Робота над формально-конструктивною програмою проектів; розробка та обґрунтування системи виражальних засобів.

2 СЕМЕСТР

Формалізація емоційних станів та психо-емотивних конструкцій; морфологія в системі виражальних засобів анатомічної пластики та тілесності; портретність як формальне завдання. Робота в матеріалі; морфологія портретної пластики; виражальні засоби матеріалу, техніки; композиція у системі формально-художнього мислення; стильові засоби репрезентації форми.

Дисципліна забезпечує загальні та спеціальні (фахові) компетентності:

ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ФК 2. Здатність здійснювати формоутворення, макетування і комп'ютерне моделювання об'єктів дизайну.

ФК 3. Здатність до здійснення композиційної побудови об'єктів мультимедійного дизайну, до застосування принципів, прийомів та засобів композиції в практичній художній діяльності, до стилізації об'єктів природи для застосування у мультимедійному продукті.

ФК 8. Здатність здійснювати колористичне вирішення майбутнього дизайн-об'єкта.

Програмні результати навчання:

ПРН 7. Володіти образотворчою грамотою на рівні, необхідному для сприймання, оцінки та створення художнього образу; аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення художньо-проектних вирішень в мультимедійних продуктах.

ПРН 10. Визначати функціональну та естетичну специфіку формотворчих засобів дизайну в комунікативному просторі.

ПРН 15. Трактувати формотворчі засоби дизайну як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема і зміст матеріалу розкриваються у процесі проведення практичних занять. Практичні заняття здійснюються у вигляді вправ. Самостійна робота студентів спрямована на закріплення лекційних тем та підготовку до практичних занять. Додаткові практичні завдання для самостійної роботи не передбачено, але ініціатива вітається та заохочується додатковими балами. Розвиток у процесі навчання здійснюється не тільки змістом навчального матеріалу, але й особистістю викладача і стилем спілкування зі студентами.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Педан І.В. Формоутворення : метод. рекоменд. Харків : ХДАДМ, 2024, 68 с.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Всі додаткові навчальні матеріали можна переглянути за умов приєднання до чату у Skype.

НЕОБХІДНІ МАТЕРІАЛИ, ОБЛАДНАННЯ І ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Комп'ютерна техніка (ноутбук, стаціонарний комп'ютер) з можливістю демонстрації графічних матеріалів і виходу до мережі Інтернет. Для ескізів: папір, олівець, гумка. Для виконання завдань: усілякі матеріали, запропоновані викладачем.

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

1. Для дистанційних занять використовується програма Skype за розкладом (посилання надаються у додатку МКР). Інша комунікація (консультації) відбувається шляхом листування у Telegram.

2. На внутрішній Google Диск кафедри висилаються робочі файли з розширенням *jpg* або *mp4* Презентації – з розширенням *pdf* або *jpg*. Файли підписуються таким чином: *прізвище_назва завдання*.
3. Всі питання, пов'язані із дисципліною, можуть вирішуватися у внутрішній групі Telegram, де викладено додаткові навчальні матеріали, слайди, ілюстрації тощо.

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Заняття ґрунтуються на взаємоповазі. Вітається: любов до «чистого» вектору, схильність до технічної роботи, а також сміливість, завзятість та усидливість. Під час занять необхідно вимкнути звук телефонів (або Skype у випадку дистанційних занять). За необхідності студент має спросити дозволу покинути Skype.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Пропуски занять без поважних причин недопустимі (причини пропуску мають бути підтверджені). Якщо студент пропустив певний етап, він повинен самостійно відпрацювати її та на наступному занятті відповісти на ключові питання або продемонструвати на практиці.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності у своїх практичних працях. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час поточного контролю виявиться використання чужих ідей, студент втрачає право отримати бали за тему, або може виконати нову роботу, яка буде оцінена із заниженням балів. Також випадок буде розглянуто комісією з академічної доброчесності.

Корисні посилання:

<https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi>

РОЗКЛАД КУРСУ

№	Зміст	Годин	Деталі
1 семестр			
Модуль 1			
1	Тема 1. Створення асоціативної композиції-колажу на одну із тем: природне середовище; водне середовище; повітряне середовище; агресивне середовище; побутове середовище; стерильне середовище.	30	Завдання № 1-5. Виконання макетів з різних матеріалів; створення концептуальної основи проекту; розробка та проектно-художнє осмислення принципів формоутворення та засобів роботи із формою.
Модуль 2			
2	Тема 2. Асоціація, її матеріально-художні властивості; матеріал і форма: морфологія середовищ різного типу; структура асоціації як формально-пластична цілісність.	30	Завдання № 6-7. Робота над формально-конструктивною програмою проектів; розробка та обґрунтування системи виражальних засобів.
2 семестр			
Модуль 1			
3	Тема 3. Виконання тривимірного об'єкту на тему «Автопортрет», який відображає особисті риси характеру автора та його емоційний внутрішній світ. Почуття як формальна візія (страх, сум, гнів, стрес, радість, щастя тощо).	30	Завдання № 1-6. Формалізація емоційних станів та психо-емотивних конструкцій; морфологія в системі виражальних засобів анатомічної пластики та тілесності; портретність як формальне завдання.
Модуль 2			
4	Тема 4. Проект у межах формально-пластичних завдань; морфологічна відмінність між портретним та «вільним» формоутворенням.	30	Завдання № 7-9. Робота в матеріалі; морфологія портретної пластики; виражальні засоби матеріалу, техніки; композиція у системі формально-художнього мислення; стильові засоби репрезентації форми.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Завдання	Тема	Форма звітності	Бали
Модуль 1	Тема 1. Завдання 1-5.	Модульний перегляд	0-50
Модуль 2	Тема 2. Завдання 6-7.	Екзаменаційний перегляд	0-50
Всього за 1 (осінній) семестр			100
Модуль 1	Тема 3. Завдання 1-6.	Модульний перегляд	0-50
Модуль 2	Тема 4. Завдання 7-9.	Екзаменаційний перегляд	0-50
Всього за 2 (весняний) семестр			100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали	0-10	0-40	0-50	Критерії оцінювання
A+	10	40	50	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, опрацював додаткові матеріали, що знайшло відображення в якісно виконаному завданні, з проявом творчого підходу. Розширив роботу до рівня участі у конкурсах та опублікував теоретичну частину (тези/стаття до конференції/журналу). Не мав жодних пропусків занять без поважних причин.
A	9	38-39	48-49	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Не мав жодних пропусків занять без поважних причин. Подача акуратна, креативна, без помилок.
A-	8	35-37	47-49	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, подача акуратна, без значних помилок.
B	5-7	32-34	45-48	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив декілька помилок.
C	4	30-33	41-44	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив значні помилки.
D	2-3	28-32	34-39	Студент не в повному обсязі опанував матеріал теми, робота виконана на недостатньому рівні із значними недоліками (недостатньо розкрита тема, відсутність творчого підходу тощо), наявні проблеми з розумінням побудови конструкцій.
E	1	27-29	32-33	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теми, виконана робота має багато значних недоліків (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо), проблеми з розумінням побудови конструкцій, присутні ознаки недоброчесної роботи.
FX	0	0	0	Пропуск поточного контролю

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є екзаменаційний перегляд. Для отримання оцінки необхідно пройти поточні етапи контролю у формі перевірок процесу аудиторної та самостійної роботи. У випадку невчасного виконання завдання оцінка знижується до 10 балів (в залежності від модуля та складності завдання).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація A (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS		
відмінно	90-100	A	A+ 98-100	задовільно	64-74	D		
			A 95-97				60-63	E
			A- 90-94				35-59	FX
добре	82-89 75-81	B C		незадовільно (повторне проходження)	0-34	F		

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за:

- участь у конференції або публікацію статті за темами дисципліни (5 та 10 балів відповідно);
- участь у конкурсах та/або виставках за темою дисципліни (всеукраїнські – 5, міжнародні – 10);
- активність на заняттях, участь у житті групи тощо (1-3).

Максимальна кількість балів-бонусів – 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ДжЕРЕЛА**Базова**

- Даниленко В.Я. Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури: *Моногр.* – Х.: ХДАДМ: Колорит, 2005. 243 с.
- Дизайнерська діяльність: стан і перспективи. *Інформаційно-методичне видання.* Київ: УкрНДІ ДЕ, 2014, 171 с.
- Опалев, М. Л., Саввіна, К. С. Етапи розвитку анімованої типографіки в моушн-дизайні. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв.* Харків : ХДАДМ, 2014, №8, с. 77-80.
- Педан, І. В. Колаж в арт-дизайні: становлення та художні особливості. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв.* Харків : ХДАДМ, 2015, №2, с. 44-49.
- Педан, І. В. Художні властивості природних матеріалів у предметному дизайні: наслідування та інтерпретація. *Культура України, 2022, №77, с. 65-72.*
- Сандік, О. П. Чинники формоутворення об'єктів дизайну зеленого туризму Півдня України. *Вісник ХДАДМ, 2014, №8, с. 28-31.*
- Северин В. Виставковий дизайн: інформаційно-комунікативна специфіка. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв.* Харків : ХДАДМ, 2015, №1, с. 41-44.
- Сергеева, Н. В. Індустріальний дизайн постіндустріальної доби. *Теорія та практика дизайну, 2012, №1, с. 165-175.*

Допоміжна

- Абизов, В., Базелюк, Н. Арт-дизайн в сучасній українській культурі. In *Актуальні проблеми сучасного дизайну. Київський національний університет технологій та дизайну: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (23 квітня 2020 р., м. Київ), 2020, №2, с. 143-146*
- Божко, Т. Композиція як чинник художньої виразності творів графічного дизайну. *Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство», 2018, №39, с. 183-191.*
- Бойчук, О. Промисловий дизайн в Україні: оптимістичне минуле, невизначене майбутнє. *Мистецтвознавство України, 2009, №10, с. 215-222.*
- Гладун, О. До проблеми візуальної мови графічного дизайну України. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв.* Харків : ХДАДМ, 2009, №5, с. 42-46.
- Кузнєцова, В. Арт-об'єкт як специфічна художня форма в сучасній українській моді. *Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство», 2022, №47, с. 163-170.*
- Олійник, В. Моушн-дизайн у контексті українського сучасного медіа-арту: зміст і перспективи. *Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну, 2022, №5(2), с. 261-269.*
- Сьомкін, В. В. Дизайн як соціально-культурна категорія. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв.* Харків : ХДАДМ, 2015, №3, с. 28.
- Трегуб, Н. Є. Арт-дизайн меблів для рекреаційних просторів м. Харкова. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв.* Харків : ХДАДМ, 2008, №5, с. 116-122.
- Третяк, Ю. В., Корпусова, О., Клещова, А. Основні закономірності формоутворення в органічному дизайні. *Теорія та практика дизайну: зб. наук. праць.* 2016, с. 189-197.
- Удріс-Бородавко Н. Колаж у формуванні національної моделі графічного дизайну України ХХІ століття. *Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство», 2018, №38, с. 268-280.*
- Цой, М. Дизайн як складна система (механізми, інструменти взаємодії). *Theory and practice of design, 2013, №4, с. 179-185.*
- Щуцька, Г., Бойченко, Л. Концепція формоутворення взуття як арт-об'єкту. *Актуальні проблеми сучасного дизайну. Київський національний університет технологій та дизайну, 2018, №3, с. 265-268.*